

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 338/ 2014

ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ε' Τμήμα

Συνεδρίαση της 4^{ης} Νοεμβρίου 2014

Σύνθεση

Προεδρεύων : Ανδρέας Χαρλαύτης, ως αρχαιότερος Νομικός Σύμβουλος των παρισταμένων, μη υπάρχοντος Αντιπροέδρου.

Μέλη : Μεταξία Ανδροβιστανέα, Βασιλική Πανταζή, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια: Ευσταθία Τσαούση, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθ. Φ.637.20/7666 Σ.2100/30-5-2014 έγγραφο του Τμήματος Εξοπλιστικών Προγραμμάτων & Συμβάσεων Π.Α. της Δ/σης Αμυντικών Προγραμμάτων & Κύριων Συμβάσεων της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται, αν το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους θα παρέξει, ενόψει του από την Υπηρεσία δοθέντος ιστορικού, την κατ' άρθρο 66 παρ. 2 Π.Δ. 284/1989 θετική γνωμοδότησή του σχετικά με την νομιμότητα του σχεδίου της 4^{ης} τροποποίησης της Σύμβασης 026Γ/2000, η οποία είχε ως

αντικείμενο την αναβάθμιση 10 Α/ΦΜ 2000 σε επίπεδο Μ 200-5 και την απόκτηση 15 νέων Αεροσκαφών 2000-5, με τον συναφή εξοπλισμό τους.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Ε΄ τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως :

Ι. Από τα διαλαμβανόμενα στο υπ΄ αριθ. Φ.637.20/7666 Σ.2100/30-5-2014 έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα συνημμένα σ΄ αυτό προκύπτει το εξής ιστορικό:

1. Μεταξύ του ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ (νυν ΓΔΑΕΕ) (Αγοραστής) και των γαλλικών εταιρειών Dassault Aviation, Snecma Moteurs (νυν SNECMA) και Thomson – CSF Detexis (νυν Thales), που ενεργούν από κοινού ως μία οντότητα (Προμηθευτής) υπεγράφη στις 22 Αυγούστου 2000 η υπ΄ αριθ. 026Γ/2000 Σύμβαση, η οποία ενεργοποιήθηκε στις 28 Δεκεμβρίου 2000. Αντικείμενο της εν λόγω Σύμβασης, η υλοποίηση της οποίας ανετέθη στο Γ.Ε.Α., είναι η αναβάθμιση 10 αεροσκαφών Μ 2000 σε επίπεδο Μ 2000-5, καθώς και η απόκτηση 15 νέων αεροσκαφών Μ 2000 - 5 με τον συναφή εξοπλισμό τους, έναντι 1.205.020.000 €, με αναπροσαρμογή τιμών.

2. Με τις υπ΄ αριθ. Φ. 095/ΕΠ 332669 Σ. 3511/22-12-2005, Φ. 620ΕΠ 448194 Σ. 4200/27-11-2006 και Φ. 620/ΕΠ 14312 Σ. 1808/27-04-2007 αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Άμυνας έχουν ήδη εγκριθεί οι υπ΄ αριθ. 1, 2 και 3 τροποποιήσεις της εν λόγω Σύμβασης, που αφορούσαν στην οριστικοποίηση ανταλλακτικών, σε ζητήματα διαμόρφωσης τεχνικών χαρακτηριστικών και στη ρύθμιση του τρόπου παραλαβής των υλικών Λήξης Ορίου Ζωής (ΛΟΖ) και Λήξης Ορίου Λειτουργίας (ΛΟΛ).

3. Όπως προκύπτει από το υπ΄ αριθ. Φ. 690.2/ΕΠ 617410 Σ. 113/19-10-2011 έγγραφο Γ.Ε.Α. η Σύμβαση έχει υλοποιηθεί σε ποσοστό 97,99 %. Προκειμένου όμως να ολοκληρωθεί η εκτέλεση αυτής πρέπει να συναφθεί

τροποποίηση, με τους όρους της οποίας θα καλυφθούν οι ελλείψεις που έχουν εν τω μεταξύ ανακύψει .

4. Η Επιτροπή Διαπραγματεύσεων, που συγκροτήθηκε για την κατάρτιση σχεδίου της υπ' αριθ. 4 τροποποίησης ολοκλήρωσε τις εργασίες της στις 13 Δεκεμβρίου 2013, πρότεινε δε το σχετικό σχέδιο, με το οποίο : **α.** Οριστικοποιείται η σύνθεση των καταλόγων ανταλλακτικών και επιγείου εξοπλισμού αρχικής σύνθεσης προς ικανοποίηση του συνόλου των υφιστάμενων απαιτήσεων της Π.Α. με την επίτευξη συμφερούσων τιμών. **β.** Προβλέπεται η παράδοση των υλικών σε εννέα (9) τμηματικές παραδόσεις, προκειμένου έτσι να εξασφαλίζεται η ταχύτερη παράδοση των υλικών. **γ.** Προσδιορίζεται η ανάλωση των αδιάθετων πιστώσεων σε επισκευές σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Π.Α., ενώ προβλέπεται ότι το εναπομείναν ποσό των ανωτέρω πιστώσεων, για την εταιρεία SNECMA, θα αναλωθεί για την προμήθεια υλικών, σύμφωνα με τις ανάγκες της Π.Α. **δ.** Διορθώνονται σφάλματα και παραλείψεις στις προβλέψεις όρων της Σύμβασης. **ε.** Προσδιορίζεται το ποσό της αναπροσαρμογής τιμών, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 4 της Σύμβασης. **στ.** Ενσωματώνονται οι εγκεκριμένες ECP's. **ζ.** Εξασφαλίζεται η έντοκη επιστροφή του ποσού 1.114.150,00 €, που δεν έχει αναλωθεί, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης από τους όρους της Σύμβασης, αναπροσαρμογής ύψους 207.600,00 €.

5. Το από 13 Δεκεμβρίου 2013 πρακτικό διαπραγματεύσεων και το προσχέδιο τροποποίησης διαβιβάστηκαν με το υπ' αριθ. Φ. 690/16759 Σ.4496/18-12-2013 έγγραφο της Δ/σης Αμυντικών Προγραμμάτων & Κυρίων Συμβάσεων της Γ.Δ.Α.Ε.Ε. τόσο στο Γ.Ε.Α., όσο και στις λοιπές συναρμόδιες Δ/σεις της Γ.Δ.Α.Ε.Ε., προκειμένου κάθε μια υπηρεσία, κατά την αρμοδιότητά της, να διατυπώσει απόψεις και σχόλια.

6. Το Γ.Ε.Α. με το υπ' αριθ. Φ. 690/ΕΠ 692010 Σ. 03 /21-01-2014 έγγραφο ενημέρωσε την ερωτώσα υπηρεσία ότι συμφωνεί με τα διαλαμβανόμενα στο σχέδιο τροποποίησης, καθόσον με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις καλύπτονται οι ανάγκες της Πολεμικής Αεροπορίας και αντιμετωπίζονται προβλήματα

διαθεσιμότητας προς όφελος της επιχειρησιακής λειτουργίας της. Επίσης, οι συναρμόδιες υπηρεσίες ενημερώθηκαν ότι με την υλοποίηση της τροποποίησης το συνολικό κόστος της Σύμβασης διαμορφώνεται σε 1.203.797.000 €, μειώνεται δηλαδή κατά 1.223.227 €.

7. Σύμφωνα με το από 13 Δεκεμβρίου 2013 σχέδιο τροποποίησης υπ' αριθ. 4 της Σύμβασης 026Γ/2000, επέρχονται ειδικότερα οι ακόλουθες αλλαγές στα άρθρα αυτής :

Άρθρο 1 - ΑΝΑΠΟΣΠΑΣΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : Αναθεωρήθηκε, προκειμένου να καταγραφούν τα παραρτήματα και οι προσθήκες που μεταβάλλονται ή προστίθενται συνεπεία της τροποποίησης.

Άρθρο 2 – ΟΡΙΣΜΟΙ: Προστίθενται και τροποποιούνται ορισμοί, προκειμένου να εξυπηρετείται ο σκοπός της τροποποίησης.

Άρθρο 3 - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : Αναθεωρείται η παρ. 3.1 ώστε στα συμβατικά είδη Νο 6.6 (Τεχνική Βιβλιογραφία) και Νο 7.1 (Εκπαίδευση) να γίνεται παραπομπή και στα νέα παραρτήματα που προστέθηκαν συνεπεία της τροποποίησης.

Άρθρο 4 – ΤΙΜΕΣ: Αντικαθίσταται ο πίνακας της παρ. 4.1, προκειμένου να αποδίδει το πραγματικό κόστος της Σύμβασης (μείωση οροφής), όπως προέκυψε μετά από διορθώσεις σφαλμάτων. Επιπλέον, αντικαθίστανται οι παρ. 4.9.1 και 4.9.2 που αφορούν τους δείκτες που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναπροσαρμογής τιμών. Τέλος, αντικαθίσταται η παρ. 4.10, ώστε να προσδιορίζεται επακριβώς η υπολειπόμενη διαθέσιμη πίστωση για την προμήθεια επιπρόσθετων ανταλλακτικών και επίγειου εξοπλισμού.

Άρθρο 6 - ΟΡΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ : Επικαιροποιούνται τα στοιχεία των τραπεζικών λογαριασμών των αντισυμβαλλομένων, προσδιορίζεται το πραγματικό ποσό της αναπροσαρμογής των τιμών, προστίθεται νέα παρ. 6.12 που αφορά στον προσδιορισμό και στην επιστροφή στον Αγοραστή του υπολειπόμενου ποσού για

απρόβλεπτες εργασίες, εισάγεται νέα παρ. 6.13 σχετικά με τα επιπρόσθετα ανταλλακτικά που θα αποκτηθούν από τη SNECMA και τέλος προστίθεται νέα παρ. 6.14 που αφορά τον υπολογισμό των μη χρησιμοποιούμενων προβλέψεων, ενώ καθορίζεται ο τρόπος επιστροφής τους στον Αγοραστή.

Άρθρο 18 - ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ – ΑΠΟΔΟΧΗ : Τροποποιείται, προκειμένου να γίνει πρόβλεψη για τις παραδόσεις εκπαίδευσης και τεχνικής βιβλιογραφίας και επιπλέον εισάγονται νέες παρ. 18.17 και 18.18 που αφορούν στο χρονοδιάγραμμα παράδοσης των επιπρόσθετων ανταλλακτικών και επιγείου εξοπλισμού.

Άρθρο 24 - ΑΡΧΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ: ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΕΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ : Τροποποιείται, προκειμένου να συμπεριλαμβάνει τις προβλέψεις απόκτησης από τον Αγοραστή των επιπρόσθετων ανταλλακτικών και επιγείου εξοπλισμού.

Άρθρο 25 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Τροποποιείται, ώστε να περιλαμβάνει και την επιπρόσθετη εκπαίδευση που ζήτησε ο Αγοραστής.

Άρθρο 26 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Τροποποιείται, ώστε να περιλαμβάνει και την επιπρόσθετη βιβλιογραφία που αιτήθηκε ο Αγοραστής.

Άρθρο 48 -ΑΔΕΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗΣ : Προστίθεται νέα παρ. 48.6, που αφορά στις διαδικασίες μεταφοράς υλικών, ώστε να καλύπτονται και οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/43/ΕΚ η οποία Οδηγία ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με το ν. 4028/11.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «7» - SPARE PARTS - INITIAL SUPPLY PRICED LISTS : Τροποποιείται, ώστε να συμπεριλάβει τα ανταλλακτικά που αιτήθηκε ο Αγοραστής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «8» - GROUND SUPPORT EQUIPMENT - PRICED LISTS AND TECHNICAL DATA SHEETS : Τροποποιείται, ώστε να συμπεριλάβει τον επίγειο εξοπλισμό που ζήτησε ο Αγοραστής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «30» - DELIVERY OF ARTICLES OTHER THAN KITS :

Τροποποιείται, ώστε να συμπεριλάβει το χρονοδιάγραμμα παράδοσης των επιπρόσθετων ανταλλακτικών και επιγείου εξοπλισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «49» - CALCULATION METHOD OF THE TOTAL BASIC VALUE OF THE CONTRACT :

Τροποποιείται, ώστε να συμπεριλάβει τη μείωση της οροφής της σύμβασης, όπως προέκυψε από τη διόρθωση σφαλμάτων και την επιστροφή στον Αγοραστή του υπολειπόμενου ποσού για απρόβλεπτες εργασίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «54» - PROCUREMENT OF ADDITIONAL SERVICES:

Αποτελεί νέο παράρτημα, το οποίο προστίθεται, προκειμένου να συμπεριλάβει τις προβλέψεις για την εκτέλεση επισκευών με ανάλωση των αδιάθετων πιστώσεων, κατόπιν αιτήματος του Αγοραστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «55» - LIST OF ACCEPTED ECPs :

Αποτελεί νέο παράρτημα, το οποίο προστίθεται, ώστε να ενσωματωθούν οι καταστάσεις με τις εγκεκριμένες ECPs, κατόπιν αιτήματος του Αγοραστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «56» - IMPLEMENTATION OF PROGRESSIVE MAINTENANCE - VP8 DOCUMENTATION :

Αποτελεί νέο Παράρτημα, το οποίο προστίθεται, ώστε να συμπεριλάβει την προμήθεια επιπλέον βιβλιογραφίας κατόπιν αιτήματος του Αγοραστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «57» - TRAINING. FOR THE EXCHANGE OF THE CANOPY CUTTING CIRCUIT :

Αποτελεί νέο παράρτημα, το οποίο προστίθεται, ώστε να συμπεριλάβει την παροχή εκπαίδευσης, την προμήθεια βιβλιογραφίας και επιγείου εξοπλισμού για την εκτέλεση εργασιών στο σύστημα Canopy Fragilization, κατόπιν αιτήματος του Αγοραστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «58» - ADDITIONAL SNECMA SPARE PARTS LIST :

Αποτελεί νέο Παράρτημα, το οποίο προστίθεται, ώστε να συμπεριλάβει την προμήθεια επιπρόσθετων ανταλλακτικών από τη SNECMA με ανάλωση μέρους των διαθέσιμων πιστώσεων, κατόπιν αιτήματος του Αγοραστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «59» - PE6011 UPGRADE : Αποτελεί νέο παράρτημα, το οποίο προστίθεται, ώστε να συμπεριλάβει την αναβάθμιση είκοσι επτά (27) Flight Data Recorders κατόπιν αιτήματος του Αγοραστή.

8. Η ερωτώσα υπηρεσία, σε σχέση με την προτεινόμενη τροποποίηση της Σύμβασης, μεταξύ των άλλων, αναφέρει τα εξής: *« Λαμβάνοντας υπόψη ότι για το σύνολο σχεδόν των αντικειμένων της Τροποποίησης απαιτείται τεχνική κρίση, το υπόψη σχέδιο συντονίστηκε με τον επιχειρησιακό φορέα (Γ.Ε.Α.), ο οποίος συμφώνησε με το τελικά διαμορφωθέν κείμενο του σχεδίου Τροποποίησης ... καθώς θεωρεί ότι καλύπτει τις ανάγκες του και βοηθά στην αντιμετώπιση υφιστάμενων προβλημάτων διαθεσιμότητας προς όφελος της επιχειρησιακής λειτουργίας της Π.Α.»*

Ειδικότερα, όπως βεβαιώνει η ίδια υπηρεσία με το συγκεκριμένο σχέδιο τροποποίησης υπ. αριθμ. 4 εκτιμάται ότι, δεν προκαλείται βλάβη των συμφερόντων του Δημοσίου, καθώς και ότι η εν λόγω τροποποίηση δύναται να γίνει αποδεκτή, καθόσον: **α.** Σε όλα τα στάδια της διαδικασίας για την κατάρτιση του σχεδίου της τροποποίησης εφαρμόστηκαν οι δημοσίας τάξεως διατάξεις του π.δ 284/1989, καθώς και οι κανόνες επιμελούς διαχείρισης. **β.** Η προτεινόμενη τροποποίηση εξυπηρετεί τις ανάγκες της Πολεμικής Αεροπορίας. **γ.** Η αρμόδια Επιτροπή Διαπραγματεύσεων, εξαντλώντας στο έπακρο τα διαπραγματευτικά περιθώρια επ' ωφελεία της Π.Α., εισηγήθηκε υπέρ του σχεδίου της τροποποίησης. **δ.** Δεν επιφέρει οικονομική επιβάρυνση της Υπηρεσίας, καθώς δεν αυξάνει το συμβατικό τίμημα, αλλά αντίθετα αυτό μειώνεται κατά 1.223.227 €. **ε.** Διασφαλίζεται η δυνατότητα περαιτέρω απρόσκοπτης υλοποίησης της Σύμβασης με την παράδοση από πλευράς του Προμηθευτή των υλικών και υπηρεσιών, τα οποία θα συνδράμουν σημαντικά στην αντιμετώπιση υφιστάμενων προβλημάτων διαθεσιμότητας και στην ενίσχυση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων της Π.Α. **στ.** Η ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ, με την υπ' αριθ. 44/2014 Γνωμοδότηση της συνεδρίασης υπ' αριθ. 21/2014 της 29^{ης} Απριλίου 2014, γνωμοδότησε ομοφώνως υπέρ: *«της αποδοχής του Σχεδίου Τροποποίησης υπ' αριθ. 4 της Σύμβασης*

026Γ/00, όπως αμοιβαία συμφωνήθηκε από τους εκπροσώπους του Αγοραστή και του Προμηθευτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 66 του π.δ 284/89 που διέπει τη σύμβαση καθώς και του άρθρου 46 της σύμβασης».

II. 1. Στα άρθρα 109 παρ. 3 και 118 του ν. 3978/2011 «*Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Υπηρεσιών και Προμηθειών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81 ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας*» (ΦΕΚ Α' 137) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 109: «1...3. Συμβάσεις έργων υπηρεσιών ή προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διέπει κατά τον χρόνο σύναψής τους».

Άρθρο 118: «*Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*».

2. Στα άρθρα 17 παρ. 1 και 5 και 66 του π.δ. 284/1989 «*Τροποποίηση, συμπλήρωση και μεταγλώττιση του Π.Δ. 785/1978 «Περί Προμηθειών, Εργολαβιών και Εκτελέσεως Εργασιών των Ενόπλων Δυνάμεων*» (ΦΕΚ Α'181), όπως έχει τροποποιηθεί με τα Π.Δ. 909/1981 (ΦΕΚ Α'231), 525/1985 (ΦΕΚ Α'190) και 292/1988 (ΦΕΚ Α'136)» (ΦΕΚ Α'133), το οποίο έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση από το άρθρο 50 του ν.δ. 721/1970, ορίζονται και τα ακόλουθα :

Άρθρο 17: «1. Στην Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών και στα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, με απόφαση του Γενικού Διευθυντού της Γ.Δ.Ε. και των Αρχηγών των Κλάδων αντίστοιχα, συγκροτείται Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών (Κ.Γ.Ε.Π.), 2 ... 3 4 ... 5. Η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών έχει την αρμοδιότητα να κρίνει και να γνωματεύει εγγράφως για τις παρακάτω προμήθειες, που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών και των Γενικών Επιτελείων και

των οποίων το συνολικό ύψος κάθε δαπάνης υπερβαίνει το χρηματικό όριο των διαγωνισμών που γίνονται με έγγραφες ενσφράγιστες προσφορές : α ... β ... Για την τροποποίηση των όρων σύμβασης στις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 66 του παρόντος...».

Άρθρο 66: «1. Τροποποίηση όρων σύμβασης μετά την υπογραφή της δεν επιτρέπεται, εκτός από τις παρακάτω περιπτώσεις για τις οποίες κρίνει και αποφασίζει χωρίς βλάβη των συμφερόντων του Δημοσίου εκείνος που έχει την οικονομική εξουσία ή δικαιοδοσία σύμφωνα με το νόμο και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα κάθε περίπτωσης και συγκεκριμένα : α. Της μεταβολής των συμβατικών προθεσμιών, χρόνου παράδοσης ή αντικατάστασης των υπό προμήθεια υλικών ή εργασιών που κρίθηκαν ακατάλληλες. β. Της παραλαβής υλικού με έκπτωση τιμής, με σύγχρονο προσδιορισμό του ποσοστού της για παραδόσεις υλικού, κατά παρέκκλιση των όρων της σύμβασης και εκτός των επιτρεπομένων ορίων ανοχής παρεκτροπών του προμηθευτή. γ. Της απαλλαγής προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συμβατικής ποσότητας υλικών, λόγω ειδικών συνθηκών, με επιβολή ή όχι προστίμου σ' αυτόν. 2. Πρόταση διάλυσης σύμβασης με κοινή συγκατάθεση των συμβαλλομένων ή απαλλαγής του προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συνολικής προμήθειας ή αύξησης συμβατικής τιμής ή τροποποίησης άλλης θεμελιώδους διάταξης της σύμβασης, συνοδεύεται και από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για λήψη σχετικής απόφασης. Ως θεμελιώδεις διατάξεις, κατ' αρχήν θεωρούνται εκείνες που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου ή σε κάθε περίπτωση οι αναφερόμενες σε αντικείμενο της σύμβασης, των οποίων η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου ».

3. Στο άρθρο 46 της Σύμβασης 026Γ/00 ορίζονται τα εξής: « Η παρούσα Σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί, μεταβληθεί και διορθωθεί μόνον κατόπιν αμοιβαίας εγγράφου συμφωνίας μεταξύ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και ΑΓΟΡΑΣΤΗ που θα

περιλαμβάνεται σε τροποποίηση η οποία θα υπογραφεί από τους νόμιμα εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους τους. 2. Κάθε τροποποίηση που υπογράφεται μεταξύ των μερών θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Σύμβασης και θα υλοποιείται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της. Ειδικότερα οι προβλέψεις του άρθρου 6 – ΟΡΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ και του άρθρου 8 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ σχετικά με την αναπροσαρμογή της συνολικής αξίας της παρούσας Σύμβασης θα εφαρμόζονται μέσω τροποποίησης σύμφωνα με το παρόν Άρθρο»

III. 1. Κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 109 παρ. 3 και ν. 3978/2011 οι συμβάσεις προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του, δηλαδή πριν από τις 16 Ιουνίου 2011, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διείπε κατά τον χρόνο σύναψής τους. Η σύμβαση 026Γ/2000 διεπόταν κατά τον χρόνο σύναψής της από τις διατάξεις του π.δ 284/1989, και συνεπώς εκτελείται βάσει των διατάξεων του ως άνω προεδρικού διατάγματος.

2. Από το συνδυασμό των δημοσίας τάξεως διατάξεων των άρθρων 17 παρ. 1 και 5 παρ. β και 66 του π.δ. 284/1989, προκύπτει ότι η τροποποίηση των συμβάσεων προμήθειας των ενόπλων δυνάμεων καταρχήν απαγορεύεται, επιτρέπεται δε μόνον κατ' εξαίρεση, και υπό τις περιοριστικώς οριζόμενες στο άρθρο 66 προϋποθέσεις, τηρουμένης της διαγραφόμενης στο άρθρο αυτό τυπικής διαδικασίας.

Ειδικότερα, σύμφωνα τις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου η τροποποίηση των όρων των συμβάσεων που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό του πεδίο επιτρέπεται στις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 περιπτώσεις και μόνον ύστερα από σχετική γνωμοδότηση της Κ.Γ.Ε.Π. Εφόσον δε πρόκειται για τροποποίηση θεμελιώδους όρου που δεν περιλαμβάνεται στην παράγραφο 1, απαιτείται, σύμφωνα με την παράγραφο 2, εκτός από την γνωμοδότηση της

Κ.Γ.Ε.Π. και προηγούμενη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Ως θεμελιώδεις δε διατάξεις ο νομοθέτης κατονομάζει : **α.** Όσες δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις α' - γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 66 και **β.** Όσες αναφέρονται σε αντικείμενο της σύμβασης, που η τροποποίησή τους επιφέρει βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου.

Σε κάθε περίπτωση, της εκδόσεως γνωμοδοτήσεως του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, απαιτείται να έχει προηγηθεί η έκδοση γνωμοδοτήσεως της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών κατ' άρθρο 17 παρ. 5 περ. β' του π.δ. 284/1989 (Γνμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 (πλειοψ), 311/2013 (πλειοψ.), 245/2013, 467 και 348/2012, 419/2011, 27/2009 (πλειοψ.) και 12/2009 (πλειοψ.), 601/2008).

Για να έχει, όμως, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους την αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει, κατ' άρθρο 66 παρ. 2 εδ. α' π.δ. 284/1989, δεν αρκεί, κατά την αληθή ερμηνεία της ανωτέρω διατάξεως η επιδιωκόμενη τροποποίηση ν' αφορά απλώς σε θεμελιώδη όρο της συμβάσεως, αλλ' απαιτείται, επιπροσθέτως, να προκαλείται από αυτήν βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου. Προκειμένου δε το Ν.Σ.Κ. να εκδώσει την σχετική γνωμοδότησή του, στο πλαίσιο και της γενικής, κατ' άρθρο 2 του ν. 3086/2002 «*Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.....*», αρμοδιότητάς του για καθοδήγηση των ενεργειών της Διοίκησης με νομικές γνωμοδοτήσεις, θα πρέπει, να εξειδικεύεται από την Υπηρεσία κατά τρόπο ειδικό ότι η επιδιωκόμενη τροποποίηση είναι απαραίτητη και αναγκαία για την πραγμάτωση του σκοπού της σύμβασης (Γνμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 (πλειοψ), 311/2013 (πλειοψ.), 245/2013, 467 και 348/2012, 419/2011, 390/2011, 86/2009, 27/2009 (πλειοψ), 12/2009 (πλειοψ), 601/2008 , contra 264/2005 και 580/2004).

Εξάλλου στην περίπτωση κατάφασης της αρμοδιότητάς του το Ν.Σ.Κ. γνωμοδοτεί, σύμφωνα με τα επικαλούμενα από την αρμόδια υπηρεσία πραγματικά περιστατικά και στοιχεία, αν η επέμβαση στον ενοχικό δεσμό είναι νόμιμη και αιτιολογείται επαρκώς (Γνμ ΝΣΚ Ν.Σ.Κ. 99/2014 (πλειοψ), 336/2004 [Ολ.], 311/2013 (πλειοψ), 245/2013, 348/2012, 419/2011, 420, 419,394,300 και

2/2008, 6/2007, 332 και 264/2005, 580 και 470/2004, 535/2002). Ακραίο όριο δε κάθε τροποποίησης είναι η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, υπό την έννοια ότι εξυπηρετείται ο σκοπός για τον οποίο έχει συναφθεί η σύμβαση (Γνμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 (πλειοψ), 427/2004 [Ολ.], 311/2013 (πλειοψ.), 245/2013, 348/2012, 419/2011, 420, 419, 394, 300 και 2/2008, 6/2007, 264/2005, 580 και 470/2004).

Σε κάθε περίπτωση, η από ουσιαστικής απόψεως εκτίμηση των όρων του σχεδίου τροποποίησης μιας σύμβασης και, ειδικότερα, του αν αυτοί είναι συμφέροντες για το Δημόσιο ή εξυπηρετούν τους σκοπούς της σύμβασης, ιδίως όταν για την εν λόγω εκτίμηση απαιτούνται τεχνικές ή/και οικονομικές κρίσεις, ανήκει στην κυριαρχική εξουσία της Διοίκησης (ΣτΕ 3199/2003 ΝοΒ 52,1842 – Γνμ. ΝΣΚ 99/2014 (πλειοψ), 311/2013 (πλειοψ.), 245/2013, 390/2011, 601, 420, 419, 394, 300 και 2/2008, 6/2007, 365/2206, 237 και 55/2005) .

IV. Από τα στοιχεία του σχεδίου της επιδιωκόμενης 4^{ης} τροποποίησης της Σύμβασης 026Γ/2000, που ετέθησαν υπόψη του Ν.Σ.Κ. εκ μέρους της ερωτώσας υπηρεσίας, η εκτίμηση του περιεχομένου των οποίων ανήκει στην κυριαρχική εξουσία και ευθύνη της Διοίκησης, αφού προς τούτο απαιτούνται τεχνικές ή/και οικονομικές κρίσεις, προκύπτει ότι η προτεινόμενη τροποποίηση είναι νόμιμη. Και τούτο διότι, η επιδιωκόμενη τροποποίηση, αφενός μεν στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 66 του π.δ. 284/1989 και 46 της Σύμβασης, αφετέρου δε έχει τηρηθεί η προβλεπόμενη από τις ως άνω διατάξεις διαδικασία. Ειδικότερα, συγκροτήθηκε Επιτροπή Διαπραγματεύσεων η οποία ολοκλήρωσε επιτυχώς το έργο της και πρότεινε το σχέδιο της υπ' αριθ. 4 τροποποίησης, ενώ η ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ, με την υπ' αριθ. 44/2014 Γνωμοδότηση της συνεδρίασης υπ' αριθ. 21/2014 της 29^{ης} Απριλίου 2014, γνωμοδότησε ομοφώνως υπέρ της αποδοχής του εν λόγω σχεδίου τροποποίησης.

Περαιτέρω η προτεινόμενη τροποποίηση δεν επιφέρει αλλοίωση του συμβατικού αντικειμένου, ούτε αντιβαίνει σε κανόνες δημοσίας τάξεως, όπως δε

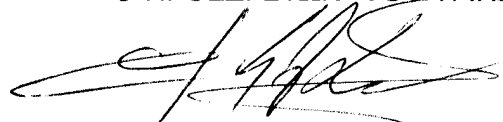
γνωστοποιείται από την ερωτώσα υπηρεσία με αυτήν δεν προκαλείται βλάβη στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ αντιθέτως αιτιολογημένως βεβαιώνεται ότι είναι συμφέρουσα για την Πολεμική Αεροπορία και αναγκαία για την πραγμάτωση του σκοπού της Σύμβασης 026Γ/2000.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω δεδομένων και επειδή η σκοπούμενη υπ' αριθ. 4 τροποποίηση της εν λόγω Σύμβασης δεν προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου δεν υπάγεται, κατά τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, στις προβλεπόμενες στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 66 του π.δ. 284/2009 περιπτώσεις, για τις οποίες απαιτείται γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

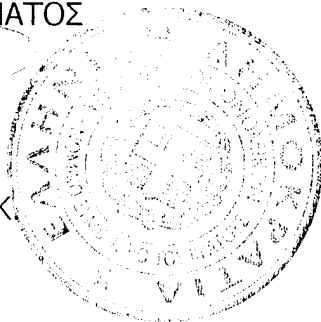
V. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, το Ε' τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ομοφώνως γνωμοδοτεί ότι, μη επερχομένης βλάβης στα συμφέροντα του Δημοσίου από την προτεινόμενη υπ' αριθ. 4 τροποποίηση της Σύμβασης 026Γ/2000, το Ν.Σ.Κ. στερείται αρμοδιότητας να γνωμοδοτήσει κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του π.δ. 284/1989 επί του σχεδίου της εν λόγω τροποποίησης.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

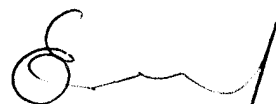
Αθήνα, 07 -11 -2011
Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΛΑΥΤΗΣ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ν.Σ.Κ.

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΤΣΑΟΥΣΗ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.